

2000m.rugpjūtis Vilniaus ev.reformatų parapijos ir seniūnų tarybų informacinis leidinys Nr.7(19)

Vienybės kelias

Taigi aš, kalinys Viešpatyje, raginu jus elgtis, kaip dera jūsų pašaukimui, į kuri esate pašaukti. Su visu nuolankumu bei meilumu, su didžia kantrybe palaikykite tarpusavio meilę, uoliai sergėkite Dvasios vienybę taikos ryšiais. / Efez. 4. 1-3/

Dabartinę padėtį ir rūpesčius mūsų aplinkoje galima būtų palyginti su sunkiai užgėsinamu gaisru, kuris mažiausiam vėjeliui padvelkus vėl iš naujo suliepsnoja, stengiasi plėstis. Tai verčia nuodugniai panagrinėti to priežastis, ir kartu savo paties pažiūras, kas sukelia nesugyvenimo bei nesutarimo kibirkštį. „Nesiduokite nugalėti savęs piktumui, bet nugalėkite pikta gerumu“, - sako apaštalas.

Pasirinkti Šv. Rašto žodžiai apibūdina santykius Bažnyčioje ir netgi visuomeninius santykius, kur vienybės ir sutarimo stoka. Neturėtume nurodytų patarimų atmesti. Lengvai sprendžiami klausimai nedaug padeda, neretai apvilia. Sunkiai sprendžiami klausimai reikalauja laiko, atidumo, apsvarstymo ir sukelia viltį, kuri šviečia į ateitį, jei esamų nesklaidumų neuždengiamo, ne tylomis pro juos praename, bet juos iškeliamo ir apsvarstome.

Laiško žodžiai kalba apie žmogaus vidujinį pasikeitimą, o ne apie laiko ir gyvenimo sąlygų pakeitimą. Mes gi mieliau kalbame apie esamus nesklaidumus ir nesugyvenimą, kurių pėdsakus daug kur užtinkame. Lengviau kalbėti apie kitų silpnybes ir trūkumus, negu apie savo paties polinkius.

Apaštalas Povilas, susirūpinęs dėl vienos parapijos likimo, taip savo laiške rašė: „Atrodo, kad efeziečiai savo pašaukimą, kurio dėka jie įsikūrė, laikui bėgant užmiršo. Nesutarimas pastebėtas jų tarpe. Pasigendama jų veikloje kantrumo ir meilės savųjų tarpe. Nesantaika ir skirtingi siekimai, įsitikinimai ir pažiūros įsigalėjo jų tarpe. Tam krikščionių vienietui grėsia pavojus, kad jis suskils, neišsilaikys“. Todėl apaštalas kviečia su nuolankumu rūpestingai palaikyti ramybės ryšius ir dvasios vienybę, nes tik Kristus visus vienija, Jis yra mūsų viltis ir ateitis. „Kiekvienam iš mūsų yra duota malonė atitinkanti Kristaus dovanos saiką“ - teigia apaštalas.

Nuo to kenčiame, patiriame, kaip sunku tokiais atvejais suderinti atskirus įsitikinimus ir pažiūras, siekiant vienybės dvasios ryšiais. Sutinkame, kad atskiro asmens savitumas ir jo pažiūros praturtina bendrą darbą, bet laukiame, kad ir atskiras asmuo, susijęs su savo bendruomene, skaitytųsi su daugumos pageidavimu. Sugyvenimas lengvai sužalojamas, glaudesnis bendradarbiavimas sutrukdomas atskirų asmenų arba grupių, kurie turėdami įtakos ir galios, nevisuomet skaitosi su daugumos nusistatymu. Tai ryškiai matome suvažiavimų ir konferencijų metu.

Yra ir gražių pavyzdžių, kur vyrauja vienybės dvasios ryšiai, kai vienas eina už visus ir visi už vieną. Beje, neretai pasimetame ir nebesuvokiame kaip toli atskiras asmuo turi teisę bandyti įgyvendinti savo pažiūras ir įsitikinimus. Kur yra toji riba ir ką tokiu atveju reiškia meilė? Ar tai būtų reikalavimas pasiduoti, ar atkakliai laikytis savo?

Vienybė iki šiol buvo ir tebėra svajone, nes dažnai dėl per griežtai prieštaraujančių įsitikinimų skaudžiai pajuntame, kaip toli dar esame nuo tų savo idealų, kiek dar esame atsilikę nuo savo pašaukimo, Kristaus siekimo.

Laikyti save nepeiktinu, neklaidingu, sektinu pavyzdžiu, pasiekusiu jau savo tikslą, tolygu neturėti ateities ir būti pasmerktu mirčiai.

Vienybę ir sugyvenimą randame ten, kur vieni kitų neapsunkiname savo įsitikinimais, kur rodoma gera valia sugyventi su kitais įsitikinimais ir tikinčiais, kur įstatai bei potvarkiai nesukausto, nesivaržo sugyvenimo. Vienybė užtikrinama ten, kur prisipažįstama netobulumams. Vienybė bus pasiekama, jei be paliovos stengsimės augti ir bręsti Dievo pažinime.

Krikščionybei duotas Viešpaties pažadas: „Kas savo gyvybę praras dėl manęs, ją suras“. Ta Bažnyčia, kuri neturi vilties, susilaiko ir bijo savo vartus plačiai atverti, kad nesupasaulėtų. Bet gi jos paskirtis ir yra tarnauti pasauliui, į kurį Dievas atsiuntė savo sūnų Jėzų Kristų, kad pasaulis nepražūtų, bet turėtų amžiną gyvenimą. Kiek kuris turime tiesos, tik vienam Dievui žinoma, tad stenkimės gyvenime palaikyti vienybę dvasios ryšiais.

Wibrandis Rosenblatt - protestantų moters idealas

Wibrandis Rosenblatt nebuvo nei kankinė, nei kunigaikštienė, tik darbšti ir ištikima namų šeimininkė, protestantų moters idealas, gyvenusi audringu ankstyvosios Reformacijos laikotarpiu Šveicarijoje. Jos tėvas buvo imperatoriaus Maksimiliano pareigūnas.

1524 m. dvidešimtmetė Wibrandis Rosenblatt ištekėjo už Bazelio humanisto Ludwigo Kellerio. Vyras mirė po dvejų metų. Wibrandis liko viena su maža dukryte. Ji našlavo beveik dvejus metus. Antrasis Wibrandis vyras buvo klebonas ir teologijos profesorius, žymus mokslininkas ir užkietėjęs senbėrnis Oecolampadius. Jam buvo keturiasdešimt - tais laikais gana daug, Wibrandis - dvidešimt ketveri. Senį prikalbino vesti jo draugas reformatorius, Kalvino bendražygis Wolfgangas Capito. Pirmieji reformatoriai būriu skatino kits kitą vesti. Priešingai negu iki tol, kai katalikų bažnyčios propaguojamas biauėjimasis santuoka buvo įaugęs į žmonių sąmonę. Jie vienas paskui kitą metė celibatą ir suskato žavėtis vedybinio gyvenimo teikiamais džiaugsmiais. Apie naują Wibrandis santuoką aštrialiežuviai tikėjimo broliai taip atsiliepė: "Sukriošęs kretantis senis, toks suvargęs ir sudžiūvęs, jog primena gyvą lavoną, vedė patrauklią ir žydinčią jauną moterį". Apie laimingą santuoką Oecolampadius rašė Capito (draugui reformatoriui): "Mano žmona tokia, kokios troškau, kitokios nė nenorėčiau. Ji nelinkusi į kivirčius, neplepi, nelaksto pas drauges ir puikiai tvarko namus. Ji pernelyg paprasta, kad būtų išdidi, ir pernelyg taktiška, kad priekaištautų".

Šioje santuokoje Wibrandis pagimdė tris vaikus. Ji prižiūrėjo didelius namus, kurie nelyginant užvažiuojamasis kiemas amžinai buvo pilni svečių. Wibrandis turėjo artimų draugių būrelį, kurį sudarė kitų reformatorių žmonos. Šios moterys - Katharine Zell, Anna Zwingli, Agnes Capito ir Elisabeth Butzer - tikriausiai padėjo viena kitai tais audringais laikais.

Santuoka su Oecolampadius'u truko nepilnus ketverius metus, ir Wibrandis turėjo rūpintis jau keturiais našlaičiais. Tuo pat metu, kai mirė Oecolampadius, užmerkė akis ir gera Wibrandis draugė Agnes Capito. BroLIAI reformatoriai suskato piršti Wibrandis Wolfgangui Capito. "Capito toks jautrus, jog jam reikia ne valdingos, o drovios žmonos. Artimojo meilė Capito svarbiau už viską: bemiegėmis naktimis jis kuria keisčiausius labdaros planus ir įgyvendina juos nepaisydamas kliūčių; dabar jis paskendęs didžiulėse skolose". Taip rašė apie savo draugą vokiečių kilmės reformatorius Martinas Butzeris. Santuoka su Wibrandis buvo išganinga Capito. Jis nurimo, skolos buvo išmokėtos, namų ūkis sutvarkytas. Wibrandis jam pagimdė penkis vaikus. Santuoka truko devynerius metus, iki 1541 m., kai Strasbure prasidėjo baisus maras ir mieste mirė du su puse tūkstančio žmonių. Mirė Capito ir keturi vaikai. Wibrandis ir vėl liko našlė su penkiais vaikais. Jų draugas, Butzerius ištiko ta pati tragedija. Butzerio žmona Elisabeth buvo pagimdžiusi trylika vaikų, iš kurių išgyveno tik penki, o maras nužudė dar keturis. Pati Elisabeth susirgusi išsikvietė mieląją draugę Wibrandis. Mirties patale gulintiai Elisabeth Wibrandis pažadėjo ištekti už Martino Butzerio ir rūpintis mažu berniuku, kuris vienintelis liko iš trylikos vaikų.

Butzeris stebėjosi naujosios žmonos nepaprastumu: "Naujajai mano žmonai gali prikišti nebent tai, kad ji pernelyg rūpestinga ir užjaučianti. Ji ne tokia greita priekaištauti man kaip pirmoji žmona..." Wibrandis pagimdė Butzeriui sūnų, kuris mirė dar mažas, ir dukterį. Visa namų priežiūra našta gulė ant Wibrandis pečių, nes Martinas Butzeris retai būdavo namie. Reformacijai isisiūbavus Anglijoje, ji pakvietė dėstyti ir versti bibliijinius tekstus. Ten jis pervargęs susirgo. Wibrandis paliko didelius namus ir persikėlė slaugyti vyrą. Prie mirštančio reformatoriaus lovos paeiliui budėdavo Wibrandis Rosenblatt, vokiečių namų šeimininkė ir Safolko grafiene - uoli protestantė Catherine Willoughby. Butzeriui mirus Wibrandis su būreliu vaikų išvyko atgal į Bazelį, Šveicariją. Per dvidešimt septynerius metus Wibrandis keturis kartus ištekėjo ir keturis kartus liko našlė. Ji pagimdė vienuolika vaikų ir penkis iš jų palaidojo. Buvo net trijų reformatorių: Oecolampadius, Wolfgango Capito ir Martino Butzerio žmona.

Wibrandis Rosenblatt mirė maru 1564 m. sulaukusi šešiasdešimties metų.

Parengta pagal suomių rašytojos Kaari Utrio "Ievos dukterys", (Europos moters ir šeimos istorija), Vilnius, 1998 m.

2000-ųjų metų Evangelikų Giesmių šventė Biržuose

Saulėtą birželio 3-iosios rytą į Biržus iš visų Lietuvos kampelių važiavo autobusai su evangelišku parapijų choriais į Jubiliejinių metų Giesmių šventę.

Pirmoji Giesmių šventė Lietuvoje įvyko daugiau kaip prieš 60 metų Tauragėje - 1928 metais. Biržų ev.reformatų bažnyčioje pirmą kartą tokia šventė įvyko 1935 metais. 1939 metais Biržuose vykusioje Giesmių šventėje dalyvavo žymūs tarpukario Lietuvos evangelikai kompozitoriai: Vilniaus ev. reformatų bažnyčios vargonininkas K.Galkauskas, prof. Vl. Jakubėnas, J.Strolia ir kt. Reformatorius dr. Martynas Liuteris teigė – šalia Dievo žodžio nieko nėra prakilnesnio ir gerbtinesnio kaip muzika – giesmė. Ji yra mūsų jausmų vainikas.

Susigražinus nepriklausomybę Evangelikų giesmių šventės vėl rengiamos kiekvienais metais vis kitoje vietoje: Plikiuose, Tauragėje, Kėdainiuose, Rusnėje. Praeitais metais po Giesmių šventės Rusnėje Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandraugos (LEBMS) pirmininkei Virginijai Daugirdienei ir kitiems rengėjams kilo mintis, kad Jubiliejiniams 2000-iesiems Krikščionybės metams paminėti skirtą Giesmių šventę reikia organizuoti Biržuose.

Paprastai Giesmių šventėse kiekvienas bažnytinis choras atskirai pagiedodavo po keletą giesmių, po to jungtinis choras kartu su orkestrais - bendras giesmes. Po 1999 metų vasaros vargonavimo ir giedojimo seminaro Klaipėdoje, atlikus vokiečių šiuolaikinio kompozitoriaus Gustav'o Gunserheimer'io "Saulės giesmės" kantatą Pranciškaus Asyžiečio žodžiais, kilo mintis pamėginti išmokyti šį sudėtingą kūrinį ir visiems pajėgesniems Lietuvos evangelišku bažnyčių chorams bei pučiamųjų orkestrams. Ir štai birželio 3-ąją dieną Jungtiniame Lietuvos evangelišku bažnyčių chore, suvažiavusiame iš įvairių vietovių į Biržus, giedojo Klaipėdos, Marijampolės, Kretingos, Kauno, Tauragės ev. liuteronų bažnyčių chorai, Klaipėdos vokiečių bendrijos, LEBMS jaunimo ansamblis bei Vilniaus ev. reformatų choras "Giesmė", styginių kvartetas "Credo", Klaipėdos ir Plikių-Dovilų ev. liuteronų bažnyčių pučiamųjų orkestrai; šventės vyriausia dirigentė Tamara Blažienė. Be to, biržiečiai buvo pasikvietę kaimynus iš Latvijos - Bauskės ev. liuteronų šv.Dvasios bažnyčios chorą.

Šventės dalyvius prie Biržų bažnyčios pasitiko Plikių-Dovilų ev. liuteronų bažnyčios parapijiečių vaikų pučiamųjų orkestras. Nuostabu ir gera buvo klausytis šio puikiai muzikuojančio orkestro.

Šventė prasidėjo bendra giesme "Viešpatį liaupsink, visatos Valdovą galingą". Visus susirinkusius į Biržus pasveikino Lietuvos ev. liuteronų bažnyčios vyskupas Jonas Kalvanas, svečiai iš Detmoldo - Vokietijos reformuotų bažnyčių aljanso vadovai.

Šventinį pasirodymą pradėjo svečiai iš Latvijos: Bauskės ev. liuteronų šv.Dvasios bažnyčios choras pagiedojo tris giesmes, diriguojant vadovei Benitai Hermane.

Po to Jungtinis Lietuvos evangelišku bažnyčių choras sugiedojo J.Haydno "Būk pagarbintas" (dir.Tatjana Kalvanienė), L.van Beethoven'o "Padangės giria" (dir. Bronius Skirsgilas). Šventės kulminacija - Gustav'o Gunserheimer'io kantata "Saulės giesmė", kurią dirigavo Tamara Blažienė. Kantatą sudaro 10 dalių. Įžangą grojo jungtinis pučiamųjų, styginių ir fleitos orkestras. Dalį "Sesė Saulė" giedojo tenoras Valerijus Trubila, netikėtai, nuostabiai dalyje "Brolis Mėnuo" kaip balsas iš dangaus nuo vargonų pasigirdo soprano Jūratės Vizbaraitės giedojimas, subtiliai vargonais pritariant Virginijai Daugirdienei. Nepaprasto grožio kantatos dalis yra "Brolis Vanduo", šlovinanti Viešpatį, mums davusį dovanų vandenį. Šioje dalyje įsijungė visas Jungtinis choras ir jungtinis orkestras. Skirtinga orkestro ir choro ritmika priminė vandens tekėjimą, bangavimą, darė amžino gyvenimo, nenutrūkstamo žmonijos tikėjimo perdavimo iš kartos į kartą įspūdį.

IX dalis – "Sesė mirtis" (sol. Jūratė Vizbaraitė, Nijolė Gentvilienė, Valerijus Trubila) nuskambėjo ypatingai šviesiomis gaidomis. Jai apibūdinti tinka filosofo, muziko Adolfo Šveicerio žodžiai, kad žmogus turėtų mirtį tyliai, neskausmingai, lengvai, kaip nuo medžio žemėn krintantis lapas. Tai – Dieviškoji Mirtis.

Paskutinioji "Šlovė ir garbė" dalis suskambėjo itin pakiliai, iškilmingai, pagrindinę temą: "Garbę, šlovę Dievui duokim, Jam tarnaukim, Jam dėkokim" giedojo kiekvienas balsas atskirai pakeisdami vienas kitą, pabaigoje užtvirtindami: Amen. Nuskambėjus paskutiniams garsams ilgokai niekas nedrįso pakilti iš vietų, sėdėjo nuščiuvę ir sužavėti, senesnių biržiečių akyse sužibo ašaros, nes seniai Biržų bažnyčioje bebuvo tokia šventė.

Padėkos žodžius tarė liuteronų vyskupas Jonas Kalvanas, reformatų kun. Rimas Mikalauskas, diak. Kęstutis Daugirdas. LEBMS pirmininkė Laura Matuzaitė padėkojo visiems dalyvavusiems, svečiams, Biržų ev. reformatų parapijai už priėmimą, LELB Konsistorijai ir Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugijai, kantoriui iš Vokietijos Fridrichui Gutovskiui už organizacinę ir materialinę pagalbą.

Giesmių šventė baigėsi visai bažnyčiai giedant: "Už rankų imk meilingai". Giedant šią giesmę nepaprasta šiluma, šviesa palietė širdį, sujungė žmones Gėriui, Tikėjimui, Meilei.

Choro "Giesmė" chormeisterė Janina Pamarnackienė

“Saulės giesmės” autorius vienuolis Pranciškus Asyžietis

Pranciškus Asyžietis, vieno iš elgetaujančių vienuolių ordino įkūrėjas, gimė 1182 m. turtingo italų drabužių pirklio šeimoje. Gyveno be rūpesčių tol, kol per savo ligą, piligrimystę į Romą, regėjimą bei Jėzaus žodžius iš Mato Evangelijos atsivertė į krikščionybę. Jis paaukojo savo turta, atsisakė palikimo, pasirinko maldininko ir skurdžiaus gyvenimą. Tėvas labai supyko, kai jis Evangelijoje išvelgė būtinumą laisva valia visas gėrybes išdalyti vargšams. Iš namų Pranciškus išėjo vilkėdamas nuo kaliausės nutrauktu nudryžusiu, virve perjuostu apsiaustu. Vaikščiojo po kaimus su keletu pasekėjų turtuolių prašydami išmaldos, ją išdalydami vargšams ir pamokslavo. Jo grupę imta vadinti mažesniaisiais broliais (fratres minores). Jie dėvėjo tamsiai pilkus drabužius, vaikščiojo basi. Pranciškus parašė ordino Regulą ir 1209 m. popiežius juos įteisino. Pranciškonai rūpinosi švietimu, namų mokyklų steigimu ir kasmet rinkdavosi Parcinkulyje, netoli Asyžiaus.

Pranciškus mėgindamas išplatinti krikščionybę musulmonų kraštuose, keliavo po Siriją, Maroką, Vidurio Rytus, mėgino atversti net Egipto sultoną. Kol jis keliavo, tarp jo įkurto ordino narių kilo nesutarimai. Grįžęs turėjo juos spręsti, paprašė kardinolo Ugolino būti globėju, kuris patvirtino naują Regulą. Taip buvo įsteigta gerai sutvarkyta organizacija - pranciškonų vienuolija. Bet Pranciškus, laikydamasis savo idealų, atsisakė vadovavimo ir, pasirinkęs atsiskyrėlio gyvenimą, įsikūrė Avernos kalne. Ten jam atsivėrė stigmos (žaidzos, atsiveriančios tose vietose, kur buvusios Kristaus žaidzos). Nepaisydamas negalavimų, skausmo ir aklumo, jis sukūrė savo žymiausius kūrinius: “Saulės giesmę”, “Pamokymus” ir “Testamentą” ir 1226 metais “su džiaugsmu nusilenkė seseriai Mirčiai”....

Pranciškus Asyžietis išvelgė pasaulio kūriniuose jų Kūrėją primenančius meilės objektus. Pasakojama, kad net paukščiams ir gyvūnams patikdavę jo pamokslai. Tačiau jis labiausiai rūpinosi augančiais miestais, skelbdamas Biblijos tiesas ir gyvendamas visiškame skurde tarp paprastų žmonių. Daugelis krikščionių jį garbino kaip žymiausią kada nors gyvenusį į Kristų panašų asmenį.

Pranciškonai pasauliui davė daug žymių mokslininkų: Bonaventūrą (1221 – 1274), Aleksandrą Halietį (1170 – 1245), Rodžerį Bekoną (apie 1214 – 1292).

Pagal Robert G.Clouse iš “Krikščionybės istorija” Vilnius, 2000 m.

Mūsų giesmynai. O kaip naujasis ?

Vyresniosios kartos reformatai atmena tris mūsų Bažnyčios giesmynus, nors jų nuo Reformacijos pradžios Lietuvoje būta ir daugiau. Apie pačius pirmuosius lietuvių kalba išleistus giesmynus ir maldaknyges žinių šykštoka.

Pirmosios reformatų giesmės lietuvių kalba buvo išspausdintos Merkelio Petkevičiaus 1598 m. išleistame Katekizme, kuris, kaip rašo Jokūbas Kregždė „Lietuvos reformatų raštija“, buvo ne vien tik katekizmas, bet ir giesmynas su maldomis. M.Petkevičiaus leidinys turėjo 48 giesmes ir 40 Dovydo psalmių, kurias, pratarmėje rašo sudarytojas, „pats, kiek mokėdamas iš lenkų į lietuvių kalbą išvertęs..“ Be jo į Katekizmą pateko Mažvydo bendradarbio Jono Šeduikionio viena originali ir keturios verstos giesmės paimtos iš 1547 m. M.Mažvydo Katekizmo. M.Petkevičiaus Katekizmo vienas žinomas egzempliorius saugomas Gdansko miesto bibliotekoje. Kalbininkas J.Balčikonis buvo parūpinęs jo fotokopiją, kuri Kaune 1939 m. buvo atspausdinta.

Antruoju giesmynu laikoma 1653 metais Kėdainiuose išleista Stepono Jaugelio Telegos /apie1600-apie1667/ „Kniga Nobaznistes Krikscioniszkos“. Šioje knygoje buvo atspausdinta 160 giesmių ir 99 eiliuotos psalmės, taip pat maldos, katekizmas, tikėjimo išpažinimas ir trumpos ištraukos iš Šv. Rašto. Giesmes išvertė į lietuvių kalbą ir parengė spaudai Užnerio distrikto gen. superintendentas Kėdainių kun. Samuelis Tamošauskas /apie1605-1650/. Likusią dalį parengė Naujamiesčio kunigas superint. Jonas Božimovskis su Biržų kunigu superint. Samueliu Minvydu.

Trečioji giesmyno laida buvo atspausdinta 1781 metais Karaliaučiuje. Tai pertvarkyta „Kniga Nobaznistes“, kuri buvo pavadinta Kancionolu (Kancionolas tey east: Knigos Psolmu ir Giesmiu), su 313 giesmių ir 145 maldomis.

Ketvirtoji giesmyno laida, tai tas pats, bet Nem.Radviliškio kun. Samuelio Nerlichio naujai suredaguotas ir 1845 metais atspausdintas Mintaujoje Kancionolas. Kun. S.Nerlichui mirus, leidyba užsiėmė jo sūnus, Biržų, o vėliau Kėdainių kunigas ir gimnazijos mokytojas Karolis Nerlichas.

1877 metais Mintaujoje buvo atspausdinta *penktoji giesmyno Kancionolo laida*, kuria naudotasi iki 1910 metų, o kai kur ir ilgiau.

Daugelio senujų reformatų atmintyse išliko taip vadinamas „Dagilio giesmynas“ - 653 puslapių knyga, pavadinta „Giesmynas su maldų priedu Lietuvos evangelikų reformatų parapijų vartojimui“. Tai šešta lietuviško reformatų Giesmyno laida, atspausdinta 1910 metais. Stanislovas Dagilis, gimnazijos kalbų mokytojas, jaunystėje Kedainiuose pramokęs vargonauti, per šešerius metus atliko didelį darbą perredaguodamas giesmyną, prisilaikydamas tuometinių kalbos reikalavimų. Vietoj gotiškų buvo spausdinama lotynų raidėmis, Giesmynas papildytas naujomis giesmėmis iš įvairių, kitomis kalbomis išleistų, protestantiškų giesmynų. Maldas perredagavo ir papildė kunigai P.Jakubėnas, J.Šepetys ir A.Cumftas, prakalbą parašė kun.Vilhelmas Meškovskis ir lietuviškų surinkimų Dievo žodžio tarnai.

Lietuviško Giesmyno reformatams alkis nebuvo patenkintas ir 1915 metais Biržuose M.Yčo ir B-vės spaustuvėje buvo pradėta spausdinti *septintoji Giesmyno laida*. „Tai šeštosios laidos pakartojimas, pataisant atskirus žodžius ar eilutes, - rašoma įžanginiame žodyje. Dėl įvykių Lietuvoje šis darbas tegalėjo būti užbaigtas tik 1921 metais. Pasitraukę nuo karo į Rusiją Giesmyno sudarytojai 1917 m. buvo pradėję spausdinti Petrapilyje ir 1918 m. užbaigė Voroneže, tačiau daugumą iš 3000 atspausdintų egzempliorių bolševikai sunaikino. Todėl sugrįžus po karo į Lietuvą 1921 m. buvo iš naujo spausdinami du Giesmyno variantai: su maldomis 334 puslapių ir per pusę plonesnis - tik giesmės.

Lietuvos nepriklausomybės metais kun. Adomas Šernas parengė naują giesmyno laidą. Jis nesitenkino „Dagilio giesmyne“ esančių giesmių tekstų perredagavimu ir pataisymu kalbos požiūriu, bet giesmyną papildė savo išverstomis į lietuvių kalbą iš vokiečių, prancūzų, latvių ir kitų kalbų giesmėmis. Nemažai giesmių tekstų ir pats sukūrė (52, 103, 126, 148 ir kt.). Stengėsi suderinti žodžių kirčiavimą su gaidos ritmu.

Ev. liuteronams taip pat stokoiant naujo giesmyno, buvo nuspręsta leisti šį giesmyną bendrą abejoms konfesijoms, imant pagrindu kun. A.Šerno perredaguotą ir papildytą giesmyną. Ev. liuteronų Konsistorijos sudarytoji komisija, vadovaujama lic. kun. Jono Paupero, peržiūrėjo, kad giesmės ir maldos būtų dvasiškai artimos ir priimtinos liuteronams. Teko kai ką pakoreguoti, parengimas šiek tiek užsitęsė.

Atžūsus II Pasaulinio karo audrai į Lietuvą, iškilo pavojus, kad nežūtų šis didelis atliktas darbas. Mūsų Bažnyčios kuratorius, agr. Petras Kregždė, dažnas Sinodų vadovas, ėmėsi iniciatyvos, kad suredaguotas su 388 giesmėmis ir parinktomis maldomis, 639 puslapių bendras abiejoms konfesijoms giesmynas būtų, nors ir labai sunkiomis sąlygomis, atspausdintas. Talkinant Kauno „Spindulio“ spaustuvės techniniam redaktoriui Kostui Dagiui, o taip pat biržiečiams - Kolegijos išdininkui Petriui Variakojui, kunigams P.Jašinskui ir A.Balčiauskui ir kitiems - padarytas didelis darbas - Giesmynas buvo išgelbėtas nuo pražūties. 1942 metais naujasis Giesmynas išvydo dienos šviesą.

Ši, *aštuntoji Giesmyno laida* pasirodė nepalankiu laiku. Skubant ją spausdinti pritrūko kažkiek laiko tobulai suredaguoti, gerai suderinti eiles su giesmių melodija. Galvoti apie tai, kad galima būtų atspausdinti giesmyną su gaidomis bent vienam balsui, tuo metu buvo visiškai nerealu. Kai tuo tarpu Vakaruose jau šio amžiaus pradžioje buvo leidžiami protestantų giesmynai su gaidomis.

Šiandien būtų sunku įsivaizduoti mūsų pamaldas be šio giesmyno, tarnaujančio mums jau daugiau kaip 50 metų. Beje, giesmynas neprigijo liuteronų tarpe.

Remiant Vokietijos evangelikų Bažnyčiai, Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandraugos sudaryta komisija vėl bando parengti ir išleisti evangelikams bendrą giesmyną. Darbas jau beveik baigtas. Tik ar ir vėl neištiks toks pat likimas, kad parengtasis giesmynas šį kartą neprigys ev. reformatų Bažnyčioje ?

Šio straipsnio autorius daugelį metų savo iniciatyva dirbęs naujai perredaguojant A.Šerno giesmyną, jau iš esmės baigė pirmąjį darbo tarpsnį. Peržiūrėtos visos 388 giesmės, iš jų 343 naujai perredaguotos. Giesmynui papildyti naujai išversta į lietuvių kalbą, parašyta originalių naujų lietuviškų giesmių, o taip pat paimta ir suredaguota iš kitų giesmynų iš viso dar virš šimto naujų giesmių. Rengėjas mano, kad naujajame giesmyne galėtų tilpti iš viso per 450 giesmių su gaidomis (daugumoje 4 balsams).

Ar greitai turėsime *devintąjį mūsų Bažnyčios istorijoje Giesmyną*, priklausys nuo bendro klimato mūsų Bažnyčioje...

Jonas Jasiukėnas, redagavo D.Gudliauskienė

Biržų parapija jau turi seniūnus

Rugpjūčio 13 d. Biržų reformatų bažnyčia buvo pilna žmonių lyg per didelę šventę. Tą dieną po pamaldų turėjo įvykti Biržų miesto reformatų parapijos padalijimas į seniūnijas ir išrinkti seniūnai bei jų pavaduotojai, kurie paskui sudarys Biržų reformatų parapijos tarybą.

Pamaldas vedė net trys kunigai: senjoras kun. Petras Čepas, kun. Rimas Mikalauskas ir diak. Kęstutis Daugirdas. Gera buvo klausyti tariant Tikėjimo išpažinimą gal pirmą kartą po daugelio metų trijų kunigų viena kalba Biržų bažnyčioje. Pamokslą – tęsinį anksčiau pradėto pamokslų ciklo sakė diak. K.Daugirdas, vargonavo E.Praniauskas.

Po pamaldų visi parapijiečiai susėdo pagal anksčiau paskelbtą gatvių padalijimą į seniūnijas, taip pat iš anksto galėjo susipažinti su kandidatų į seniūnus sąrašais ir apgalvoti kam patiks seniūnijų ir parapijos valdymą. Diak. K.Daugirdas labai išsamiai ir smulkiai aiškino rinkimų reikšmę ir tvarką. Kandidatai į seniūnus keletą savaitių buvo supažindinami su dar Kalvino įvesta Bažnyčios ir parapijų valdymo tvarka, parapijų įstatais, mokomi, kuo mūsų konfesija skiriasi nuo kitų krikščionių ir protestantų. Dar Reformacijos pradžioje Lietuvos - Lenkijos reformatų bažnyčia "Unitas Lithuaniae" Šveicarijos reformatų pavyzdžiu buvo priėmusi Kalvino suformuluotus ir įvestus 1541 m. Ženevoje Bažnyčios valdymo principus "Ordonnances ecclesiastiques" (Bažnyčios tvarkymo dėsniai). Šių principų laikėsi ir pagal juos tvarkėsi iki 1919 metų, kada atsiskyrė nuo Lenkijos reformatų, taip buvo tvarkomasi ir tarpukaryje. Sovietų okupacijos laikotarpiu viskas buvo prarasta, neliko tęstinumo. Dabar vėl turi būti atgaivinta. Jaunieji kunigai atliko didelį darbą važinėdami po kaimus ir organizuodami, burdami reformatus. Biržų reformatų parapiją buvo nutarta padalyti į penkias miesto: Agluonos, Apaščios, Centro, Vilniaus, Žaliosios ir septynias kaimo: Anglininkų, Kilučių, Klausučių, Medeikių, Obelaukių, Parovėjos, Užušilių seniūnijas; žmonės pasiūlė kandidatus. Slaptu balsavimu parapijiečiai išreiškė savo valią, kam patiks seniūnijos ir parapijos valdymą. Sekmadienį buvo išrinkti visų 5 miesto seniūnijų seniūnai ir pavaduotojai, o pirmadienį – antradienį baigė rinkti savo seniūnijų valdžią ir kaimo seniūnijos, kai kur neapsieita be biržietiško alaus ir vaisių.

Dalija Gudliauskienė

Suaugusiųjų konfirmacija Biržuose

Sekmadienį po pietų biržiečiai rinkosi antroms pamaldoms – suaugusiųjų konfirmacijai. Ir vėl pilna bažnyčia žmonių, nes daug kas, kas nespėjo atvykti į rytines pamaldas, atvyko pasveikinti draugų, pažįstamų, kurie ryžosi po 10 nepriklausomybės ir bažnytinės laisvės atgavimo metų atvirai patvirtinti savo priklausomybę reformatų konfesijai. Pamaldas vedė kun. Rimas Mikalauskas ir diak. Kęstutis Daugirdas.. Abu iš pradžių pakrikštijo po vieną būsimą reformatą. Suaugusiųjų konfirmacijai pasiruošė 18 žmonių iš Biržų ir Kauno, kuriuos išvakarėse išgaminavo jaunieji kunigai. Konfirmanto priesaiką davusiųjų tarpe – Biržų bažnyčios vargonininkas Eugenijus Praniauskas ir naujai išrinktas Biržų parapijos Centro seniūnijos pavaduotojas Kęstutis Kiškis. Laiminant konfirmantus darniai giedojo Biržų bažnyčios choras, pamaldoms profesionaliai vargonavo atvykusi iš Kauno vargonininkė Virginija Balčiauskaitė Daugirdienė. Šventė niekuo nesiskyrė nuo jaunimo konfirmacijos, gal net buvo dar labiau dvasiškesnė, daugelio konfirmantų akyse sužibo ašarėlės, kai juos gausiai gėlėmis apipylė giminės, draugai, parapijiečiai. Labiausiai džiūgavo Biržų choristai sveikindami savo vadovą vargonininką Eugenijų Praniauską.

Šiais metais be Biržuose konfirmuotų 18 suaugusiųjų, dar mūsų – reformatų - eiles papildė po 8 konfirmantus Kėdainiuose ir Vilniuje. Išties gražus būrys atėjo į Lietuvos reformatų Bažnyčią!

Sveikiname juos ir tikimės, kad jų pavyzdžiu užsikrės ir kiti dar nekonfirmuoti, bet aktyviai besireiškiantys mūsų Bažnyčios gyvenime žmonės.

“Vilniaus reformatų žinių” leidėjai

Sveikiname

Kun. Rimą ir Renatą Mikalauskus rugpjūčio 19 d. susituokusius Vilniaus reformatų bažnyčioje.

Juos sutuokė reformatų kunigas iš Varšuvos gausiai dalyvaujant Vilniaus parapijiečiams, taip pat svečiams iš Švedijos reformuotos bažnyčios, kitų Lietuvos reformatų parapijų atstovams, jaunimui iš visos Lietuvos.

“Meilė yra kantri, maloni; meilė nepavyduliauja; meilė nesididžiuoja, nesipučia... Ji visą paneša, visa tiki, viskuo viliasi, visa išveria. Meilė niekuomet nesibaigia” – giedojo jaunimas Renatai ir kun.Rimui reformatų jaunimo stovyklose išmoktą giesmę pagal apaštalo Pauliaus pirmo laiško korintiečiams 13 skyriaus Himno Meilei žodžius.

Linkime Jums Dievo malonės, neblėstančios meilės, kantrybės, išvermės einant kartu gyvenimo keliu ! Te Viešpaties ranka saugo ir globoja Jūsų santuoką !

Jūratę /Leonavičiūtę/ ir Vilių Švėgždą liepos 22 d. sutuoktus Vilniaus reformatų bažnyčioje kun.Rimo Mikalausko .

Te Dievas laimina Jūsų santuoką ir globoja Jus per visą Jūsų gyvenimą !

Kauno parapijos narę Erną Mizaraitę rugpjūčio 12 dieną susituokusią su savo išrinktuoju iš Italijos.

Juos sutuokė kun. Rimas Mikalauskas ir Romos katalikų bažnyčios kunigas Biržų tvirtovės menėje dalyvaujant draugams ir pažįstamiems.

Linkime Jauniesiems Dievo palaimos, neblėstančios meilės, laimės ir sėkmės !

“Vilniaus reformatų žinių” leidėjai

* * *

Sveikiname jubilatę rašytoją Haliną Korsakienę - Nastopkaitę

Rugpjūčio 30 d. sukanka **90 metų** mūsų parapijos narei, **rašytojai Halinai Korsakienė-Nastopkaitėi**.

Miela žvelgti į Jos ryškų, prasmingą, likimo išmargintą gyvenimo kelią. Jos rankų valdoma plunksna mums davė knygas „Gimtajame mieste“ (1949), „Neapšviestoji mėnulio pusė“ (1969), „Laikinoji sostinė“ (1961), „Susitikimai (1977), „Veidai ir likimai“ (1982). Džiugina kūriniai vaikams, žymių pasaulio rašytojų kūrinių vertimai į lietuvių kalbą, publicistika.

Iš daugelio Jubilatės kūrinių žvelgia Biržų kraštas, žavintis praeities vaizdais su tėvų gimtine Rinkuškais, Biržų piliakalniu, bažnyčiomis, Širvėnos ežero bangų pliuškenimu. Lyg praeities monumentas tampa tuometinė Biržų keturklasė gimnazija - buvęs Jansono namas, o vėliau paštas, kur Jubilatėi teko mokytis, kurioje taip pat mokėsi J.Janonis, K.Binkis ir daugelis kitų to meto žymių biržiečių. O buvę mokytojai kun. Povilas Jakubėnas, Jurgis Kutra, Jonas Dilys, Vytautas Didžiulis, Matas Krikščiūnas, Vilius Šlekys, Elena Šlekienė kuratorius Mykolas Plepys ir kiti, įėję į Biržų krašto kultūros istoriją, lyg žvaigždės tebespindi Jubilatės ir daugelio iš mūsų, vyresniosios kartos biržiečių, širdyse, jau nuokalnėn besileidžiant gyvenimo saulei.

Vilniaus reformatų parapijos nariai, jos taryba ir seniūnų taryba nuoširdžiai sveikina Jubilatę sulaukusią 90-jo gimtadienio progą.

Vilniaus cv. reformatų parapijos taryba ir seniūnų taryba

Choras "Giesmė" vėl koncertavo Vokietijoje

Po dviejų metų pertraukos Vilniaus ev. reformatų choras "Giesmė" vėl išsiruso į koncertinę kelionę Vokietijon. Šį sykį be solisčių kartu su mumis koncertavo styginių kvartetas "Credo", vadovaujamas Pedagoginio universiteto prof. Remigijaus Vitkausko.

Po paros praleistos patogiam autobuse, mus širdingai sutiko geri pažįstami ir draugai vokiečiai hercbergiečiai ir jų muzikinio gyvenimo vadovas vargonininkas Kristian'as Tim'as bei žmona kunigė Renata Tim, kurie detalčiai suplanavo mūsų viešnagę, koncertus Saksonijos bažnytinės provincijos miestelių parapijose, kartu su vietiniu jaunimu išvyką į Leipcigą, kur jau prasidėję Bacho jubiliejiniais metams skirti renginiai. Beje, mūsų choro pasirodymai taip pat buvo įtraukti į jubiliejinį koncertų programą.

Po širdingo sutikimo *Herberge*, skanių bei sočių pietų su specialiai mums išvirtomis dviejų rūšių sriubomis, kava, pyragaičiais, išvykome į *Torgau*, kur turėjo įvykti mūsų pirmas koncertas mums jau gerai žinomoje katalikų Marijos bažnyčioje. Koncertas ir susitikimas su draugais iš praeitos kelionės pranoko lūkesčius. Didelė bažnyčia – artipilnė, pradžioje visi su susidomėjimu klausė mūsų *Torgau* pasakojimo apie Lietuvą, Vilnių, chorą ir trumpą vertimą lietuviškai atliekamų lietuvių liaudies giesmių ir dainų, na, o pasibaigus koncertui – tradicinė "Laudate omnes gentes" susikibus rankomis su senais ir naujais draugais, šeimininkais, pas kuriuos apsistojome nakčiai, ašarojantys klausytojų ir choristų veidai. Ir šitaip po visų koncertų. Po *Torgau* sekė *Belgern'as*, *Wahrenbruck'as*, pilna išpūdžių nakvynė *Zinsdorf'o* žirgyne, *Bad Liebenverdoje* priėmimas įžymaus vargonų meistro dirbtuvėje, *Luckau* gėlių fiestoje koncertas lauke kartu su vokiečių kolektyvais, *Falkenberg'as*, *Lebusos* nuostabi bažnytelė su išpūdingais *Silbermann'o* virš 700 vamzdžių vargonais, kuriais pabandė groti visi kiek nors mokantys spausti klavišus, ir vėl *Herberg'as* – atsakingiausias koncertas evangelikų šv. Marijos bažnyčioje, nes į jį susirinko ne tik labai muzikali publika, bet ir mes norėjome parodyti, kiek tapome per dvejus metus tobulesni. Kantorius Tim'as nustebo, kad iš ankstesnės mūsų programos jis atpažino tik vieną giesmę, kurią mes pradėdavome visus koncertus: "Tvirčiausia apsaugos pilis", - tai mūsų vizitinė kortelė, savotiškas prisistatymas evangeliškai publikai. Choro vadovė Tamara Blažienė sugebėjo kelionei į Vokietiją parengti su mumis - ne itin imlia "medžiaga" - tris dešimtis kūrinių, t.y. dvi programas - su orkestru ir be jo. Styginių kvartetas "Credo" prie mūsų prisijungė tik 4-ame koncerte. Jiems akompanuojant galėjome klausytojams pateikti nuostabaus grožio Kristinos ir Reginos sidabrinių balsų duetą, balso grožį ir muzikalumą galėjo pademonstruoti mūsų solistė Nijolė pagiedodama Mendelson'o "Būk gailėstingas". Programa ne tik nauja, bet ir daug sudėtingų, "nesusigulėjusių" kūrinių. Bet klausytojus nuginkluodavo mūsų nuoširdus, betarpiškas giedojimas, ypač lietuvių liaudies giesmių melodijos ir Naujajio "Kur bėga Šešupė" bei "Vasaros naktys". Gausių aplodismentų susilaukdavo ne tik choro vadovės Tamaros diriguojamos giesmės, bet klausytojai susidomėję sekė kaip choras paklūsta ir chormeisterės Janinos rankos mostams, negailėjo jai plojimų. Į paskutinį koncertą *Hohenbruk'e* atsisveikinti su mūsų choru atvažiavo ir hercbergiečiai. Klausytojai vos tilpo mažutėje kaimo bažnytelėje. Po koncerto – atsisveikinimo vakarienė gaisrinėje ir dainos: vokiškai, lietuviškai, vokiškai... Atsisveikinant šios kelionės iniciatorius kantorius Kristian'as Tim'as dėkojo chorui ir vadovei, kvietė dar sugrįžti.

Kolektyvą visada suartina kelionės, koncertai. Mus sujungė ir net, galima sakyti, dvasiškai pakylėjo įpročiu tapęs giedojimas prieš valgį giesmelės "Už kasdienę duoną, už visas malones ačiū mūsų Dievui – dangiškajam Tėvui", ir po – "Padėkokime Viešpačiui..". Na, o vadovės parašytas kanonas "Susirinkom čia mes pagiedoti, giesmėmis Tau, Dieve, padėkoti" padėdavo išjudinti klausytojus, įjungti juos į bendrą giedojimą lietuvių kalba – jie įsijautę giedodavo "aleliuja, aleliuja...".

Choras surengė Vokietijoje 8 koncertus, taip pat aplankė Drezdeną ir Leipcigą. Į Drezdeną patekome neplanuotai: važiavome pasiimti dviejų orkestro dalyvių, kurie koncertavo su J.Domarko vadovaujamu simfoniniu orkestru. Jei Witenberg'as vadinamas Liuterio miestu, tai Leipcigas – Johann'o Sebastian'o Bach'o /1685-1750/ miestas. O šie – 2000 metų- paskelbti Bach'o minėjimo metais. J.S.Bach'as net 28 metus /nuo 1723m. iki mirties 1750m./ gyveno Leipcige ir buvo ev. liuteronų šv.Tomo bažnyčios kantorius, vadovavo įžymiajam berniukų chorui. Daugeliui iš mūsų tai buvo pirmoji artimesnė pažintis su šiuo nuostabiu miestu, jo muzikinėmis tradicijomis.

Grįžę namo Vilniaus choristai neatostogavo, toliau repetuoja ir ruošiasi dar vienai kelionei – į Škotiją....

Išėję amžinybėn

Liutauras Matulis, gimęs 1957 m., po ilgos ir varginančios ligos mirė š.m. liepos 23 dieną. Paskutiniu metu dirbo spaustuvėje, kurioje buvo dauginami pirmieji „Vilniaus reformatų žinių“ numeriai. Mūsų bažnyčią lankė su dukrelėmis Marija ir Akvile nuo 1993 metų, prasidėjus nesutarimams, jautriai pergyveno, nusivylė bendruomene, nepritarė nei vienu nei kitu išvedžiojimams.

Liko liūdesyje žmona Daiva, dukros Marija, Akvilė ir dar mažas sūnelis Kristupas.

Olga Mizarienė - Klybaltė, gimusi 1915 m., mirė š.m. rugpjūčio 3 d., palaidota rugpjūčio 5 d. Saltoniškių kapinėse šalia 1998 m. mirusio vyro Jono ir 1997 m. – žento.

Olga Mizarienė kilusi iš Beržinės kaimo, buvo nutekėjusi į Iškonis, paskutinius metus gyveno Trakuose sūnaus - Vilniaus bažnyčios alternatyvios tarybos buvusio pirmininko Jono Mizaro – šeimoje, kiek pajėgdama lankė mūsų bažnyčią.

Liko dukra Valdonė ir du sūnūs: Povilas ir Jonas su šeimomis.

“Vilniaus reformatų žinių” leidėjai

Tadas Šernas

1933 10 22 - 2000 07 14

Po trumpos ir sunkios ligos, eidamas 67-sius metus, netikėtai iškeliavo į Amžinybę mūsų parapijietis - muzikas, smuikininkas, pedagogas - Tadas Šernas. Gimė Kaune 1933 m. spalio 22 d.. Tėvas, Jokūbas Šernas iš Jasiškių kaimo Nem.Radviliškio parapijos, buvo baigęs Vytauto Didžiojo universiteto Teisų fakultetą, įgijęs juristo specialybę, iki 1940 metų dirbo Užsienio reikalų ministerijoje. Tai už jį brolis – tvirtai sudėtas ūkininkas Jonas - buvo išvežtas į Vokietiją darbams ir Balio Sruogos “Dievų miške” buvo aprašytas kaip “bambizas nuo Biržų”. Pokaryje tėvui teko slapstyti, nuolat keisti darbus ir gyvenamą vietą. Motinai Stefanijai – kilusiai iš garbingos bajorų Višinskių giminės - teko sunki našta: dirbti įvairius darbus, vienai išlaikyti šeimą, auginti, auklėti vaikus.

Tado ir kitų vaikų vaikystės vasaros prabėgo pas tėvo giminės, bobutės brolių kunigą Adomą Šerną - Nem. Radviliškio apylinkėse. Ten Tadas pabandė vargonuoti, pavaduodavo Nem. Radviliškio bažnyčios išymiają vargonininkę Elžbietą Radinskaitę. Ką žino, kuo būtų tapęs Tadas kitais laikais, nes Dievo namai jam buvo artimi sielai, jis, seses susisodinęs, net pamokslus mėgindavo sakyti.

Mokytis groti fortepijonu Tadas Šernas pradėjo nuo 10-ties metų pas privačius muzikus, vėliau įstojo į J.Gruodžio muzikos mokyklą, 1952 m. pradėjo mokytis Vilniaus valstybinės konservatorijos Jurgio Fledžinsko alto klasėje, kur gavo išties profesionalų mokymą. T.Šernas pasirodė kaip vienas iš gabiausių studentų ir 1957 metais baigė įvertintas labai gerai.

Baigęs studijas liko dirbti Vilniuje, kurį laiką grojo Filharmonijos orkestre, po to S.Sondeckio kameriniame orkestre, kartu dirbo ir dešimtmetėje muzikos mokykloje (vėliau pavadinta M.K.Čiurlionio menų mokykla, dabar - gimnazija). Ten dirbdamas susiformavo kaip puikus styginių instrumentų pedagogas, buvo mokyklos styginių instrumentų skyriaus vedėju. Jo mokiniai sėkmingai dalyvaudavo tarptautiniuose konkursuose, ne kartą iškovojo pirmąsias vietas, tapdavo laureatais.

1964 metais Tadas Šernas subūrė greitai išpopuliarėjusį jaunųjų smuikininkų ansamblį, daug koncertuodavo įvairiomis progomis mokykloje Vilniuje, kituose miestuose, televizijoje ir už Lietuvos ribų. Apie „šerniukus“ (taip vadindavo ansamblicius), jų koncertus, puikų muzikavimo lygį rašyta ne tik Lietuvoje, bet ir svetur.

Nemaža šio ansamblio repertuaro dalis buvo T.Šerno kūryba ar jo aranžuoti įvairių autorių kūriniai. Su šiuo mokinių ansambliu buvo sukurti muzikiniai televizijos filmai: „Mėnesienos pasaka“ bei „Introdukcija ir dvi tokatos“. Pagal Tado Šerno sukurtą scenarijų buvo filmuojamos televizijos laidos vaikams „Do re mi šalyje“. Joms sukurtos ir pirmosios dainelės: „Do re mi šalies dainelė“, „Lietutis“, „Jazminas“, „Laiškų namelis“. T.Šerno pjesė „Svajonėlė“ ilgus metus prasidėdavo ir baigdavosi televizijos laida „Labanakt vaikučiai“. T.Šernas yra sukūręs nemažai instrumentinių pjesių, kurias savo rinkiniuose išleido „Vagos“, „Šviesos“, Suomijos „Modus musiiki“ leidyklos.

Lietuvos valstybės atkūrimo 1918 m. vasario 16 d. Akto signataro, bobutės brolio Jokūbo Šerno 110-ųjų gimimo metinių paminėjimo dienai, 1998 m. T.Šernas sukūrė ir paskyrė Nem. Radviliškio parapijiečiams giesmę „Protėvių dvasia“.

Kaip gabus smuikininkas - altininkas ir pedagogas T.Šernas 1982 m. buvo pakviestas dirbti Suomijoje, Joensu miesto konservatorijoje, o nuo 1987-ųjų metų, operos festivaliais pagarsėjusiame Savonlinna mieste - muzikos institute. Jame kūrybingai dirbo iki šiol, atrodams laiko ir savo seniems polinkiams - piešti, tapyti bei kurti muziką.

Tadas 1961 metais vedė pianistę Eglę Kiškytę, išaugino dukrą Erika, irgi smuikininkę, ir sūnų Tomą, kurį su kitais Medininkų munitinės posto saugotojais 1991 m. suvarpė Lietuvos priešų kulkos ir tik per stebuklą jis vienintelis iš gynėjų liko gyvas.

Tadas gyvendamas Suomijoje, Savonlinnoje ilgėjosi Lietuvoje likusiųjų, nuolat skambino telefonu, siuntė gražius laiškus ir net muzikinius sveikinimus. Kalėdoms ne tik sukurdavo naujų giesmelių, bet ir pats jas įgrodavo, apipavidalindavo piešinukais. Ir mes, Vilniaus reformatų parapija, esame gavę keletą kūrinių, vienas jų „Nauji Metai“ buvo atspausdintas „Vilniaus reformatų žiniuose“. Tadas kas vasarą atostogaudavo Lietuvoje, visada lankė mūsų bažnyčią, jai aukodavo. Labai džiaugėsi, kai sūnus Tomas nutarė studijuoti reformatų teologiją ir susiejo savo tolimesnį gyvenimą su Reformatų bažnyčia, buvo laimingas sulaukęs savo pirmosios anūkės gimimo ir būtinai norėjo dalyvauti jos krikšto ceremonijoje (pernai vasarą dalyvaujant seneliams mažoji Gertrūda buvo pakrikštyta).

Mes, reformatai, vylėmės, kad Tadas sugrįš į Lietuvą ir imsis tvarkyti Giesmyną – pratęs savo močiutės brolio – kun. Adomo Šerno darbą. Deja, likimas buvo negailestingas...

Tado Šerno palaikai buvo pašarvoti Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje. Vilniaus muzikinė visuomenė, parapijos nariai, draugai, bendradarbiai, iš jų ir Seimo pirmininkas Vytautas Lansbergis atėjo atsisveikinti su velioniu, atiduoti jam paskutinę pagarbą. Prie karsto liūdėjo velionio žmona Eglė, dukra Erika, sūnus Tomas, senutė motina, velionio sesutės Renata ir Birutė, giminės ir artimieji.

Skambėjo gedulinga muzika, giesmės. Giesmę „Protėvių dvasia“ pagiedojo solistė Regina Šilinskaitė, grojo M.K. Čiurlionio menų gimnazijos buvę Jo styginio ansamblio moksleiviai, Solo altu griežė buvusi Jo mokinė altininkė D. Vanagaitė.

Gedulingas atsisveikinimo pamaldas bažnyčioje laikė ir velionį palydėjo į amžinojo poilsio vietą ev. reformatų Bažnyčios kunigas R.Mikalauskas ir daug vilniečių, Vilniaus reformatai.

Liepos 16-ą dieną Vilniaus Antakalnio kapinėse supiltas Tado Šerno kapas primins mums visiems rūpestingą, darbštų ir talentingą žmogų. Lietuvos ev. reformatų Bažnyčia neteko taip reikalingo bažnytinės muzikos kūrėjo, taurios sielos žmogaus, nuoširdaus šios konfesijos nario.

Vilniaus ev. reformatų parapijos nariai, liūdėdami dėl šios skaudžios netekties, reiškia gilia užuojautą velionio šeimai ir artimiesiems ir prašo Viešpaties Dievo stiprybės ir palaimos.

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba ir seniūnų taryba

* * *

Neraudok, širdie liūdna, žvelk į Dievą miela,

Nors sunki bėdų našta slėgtų tavo sielą.

Neraudok, jįsai tave girdi sielvartaujant

Ir suspaustą bėdoje, smarkiai nerimaujant.

Neraudok, jįsai tave guodžia tobuliausiai,

Tavo sielvartai kape pasibaigs galiausiai.

Iš Giesmių ir maldų knygelės 150 giesmė

Spauda rašo apie mus

„*Panevėžio Rytis*“ 2000 m. liepos 5 dienos Nr.157 laikraštyje atspausdintas trumpas straipsnelis „*Skleiskime reformacijos idėjas*“. Jo autorius - Vidmantas Jukonis, istorikas, Lietuvos reformacijos istorijos ir kultūros draugijos Biržų skyriaus pirmininkas.

Autorius glaustai supažindina skaitytojus su šios draugijos tikslais, Reformacijos ištakomis, apie jos ryškius pėdsakus Biržų krašte. Skaitytojai teiraujasi apie tai, nori dalyvauti šios draugijos veikloje. Išėjus Ingės Lukšaitės labai vertingam kapitaliniam veikalui „Reformacija Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Mažojoje Lietuvoje“ daug buvusių tamsių dėmių apie Reformacijos laikotarpį Lietuvos istorijoje išnyko. Beje, dar nemažai ir likę.

Straipsnelio autorius rengiasi toliau nagrinėti šią svarbią temą. Sveikintinas jo pasiryžimas tinkamai išryškinti ir įvertinti mūsų Bažnyčios buvusių veikėjų – kun. dr. prof. P.Jakubėno ir kitų žymių ev. reformatų - veiklą Biržų krašte ir visoje Lietuvoje. Tikslas - surinktą istorinę medžiagą, susijusią su Reformacija, išleisti atskiru leidiniu.

Liepos mėn. Biržuose per aludarių šventę aeroklubo aerodrome vyko šalies laisvo skraidymo aviamodelių čempionatas. Šalies čempionu sklandytuvų modelių klasėje tapo Vilniuje gyvenantis ir besimokantis VTU aviacijos institute reformatas Saulius Briedis, - rašoma neseniai Biržuose pradėtame leisti laikraštyje „*Šiaurės rytai*“ Nr.25, liepos 25 d.. Saulius jau paskutiniame kurse, lanko mūsų bažnyčią.

Rugpjūčio 5 d. „*Šiaurės rytai*“ Nr.28 straipsnyje „*Viltyje*“ suteikiama viltis“ rašė: „Į Kvietkus savaitei vaikus sukviėtė Lietuvos ev. reformatų bažnyčia, Lietuvos krikščioniško jaunimo blaivybės sąjūdis „Žingsnis“ bei tarnyba „Parama“. Čia stovyklavo socialiai remtini vaikai (dauguma jų – iš Papilio vidurinės mokyklos socialiai remtinų vaikų grupės). Su jais bendravo, keliavo, žaidė 5 suaugę vadovai, psichologė bei 3 vadovai paaugliai. Religinės pamokėles vedė žymusis Tomas Šernas, su vaikais sienas tapė, papuošalus gamino profesionalūs menininkai iš sostinės. Trys jaunuoliai iš Papilio soc. remtinų grupės sugebėjo pasiruošti vadovavimui. Jie buvo rengiami pagal specialią programą, sudarytą sociologiją studijuojančios Linos Keželytės, psichologės Rasos Kuprytės ir kunigo Rimo Mikalausko. Stovykloje svečiavęsi dailininkai vieną iš jaunuolių – Andrių, kuriam ypač sekasi dailė, pakvietė į plenerą, vyksiantį rugpjūčio 7-13 dienomis Biržuose. Ant stovyklautojų marškinėlių emblema – irgi jo sukurta“.

Vilniaus reformatų bažnyčioje rinktos aukos ir buvo skirtos dviejų Kvietkų stovyklos jaunuolių dalyvavimui šiame plenere. Jį surengė Biržams neabejingi menininkai: dailininkas Viktoras Zuoza, juvelyras Svajūnas Ūdryšs bei tapytojas Arvydas Bagdonas. Plenere sukurti darbai yra eksponuojami Biržų tvirtovės muziejaus salėse.

Iš spaudos išrinko J.Jasiukėnas, D.Gudliauskienė

Nešu maldą

Nešu maldą per tylą bekraštę,
Jau sutemus po vargo sunkaus,
Auski, vėjau, man ilgesio raštą
Čia mėlynėje skliauto dangaus.

Ten aukštai žvaigždžių akys vien spindi
Ir pavargusios ieško manęs,
Rodos tuoj, tuoj ranka jas paimsiu
Ir priglausiu prie savo širdies.

Nešu maldą per plačią padangę,
Kad sustot prie gyvosios versmės,
Kas atvers, kas atvers širdies langą,
Kas išdrįs drumsti tylą nakties ?

Nenurims niekada tik palikęs
Spindulėlis mažitis vilties,
Tiktai šauks ir ramins susitikęs,
Dar ilgai jis man kelią vis švies.

Nešu maldą į rytmečio aušrą,
Per kančias ir per pievų rasas,
Ji peržengs netgi sielvartų audrą,
Net motulę našlaitei atras.

O jei ne, jei širdis jau pailsus,
Užmigs žemėj nurimus sapnuos,
Akmenėlį gal pilką pamilsiu,
Kai čia rozės prie kryžiaus liepsnos.

Nešu maldą per savąją dalią,
Per jos vingius, raukšlėtus takus,
Tik Tu vienas žinai mano kelią,
Nes jį, Viešpatie, skyrei man Tu.

Iš dangaus man žvaigždėlę nuskinki,
Jei čia žiedas neras jau manęs,
Ar nors spindintį lašą paimki
Ir priglausk prie šaltos jau širdies,

J.J.

Informacija

Liepos 9 – 21 d.d. Vilniaus ev. reformatų choras "Giesmė", vad. choro vadovės ir dirigentės Tamaros Blažienės su styginių kvartetu "Credo", vad. Remigijaus Vitkausko, koncertavo Vokietijos miestelių bažnyčiose, aplankė Drezdeną ir Leipcigą..

Liepos 29 d. Biržų ev. reformatų bažnyčioje lankėsi penki svečiai iš Vokietijos Frankfurto parapijos, kurioje nuo 1950 metų 25 metus kunigavo pasitraukęs į užsienį biržiečių mylimas kunigas Fridrikas Barnelis. 1991 m. Frankfurto parapija priėmė, globojo kun.F.Barnelio draugo ir bendradarbio kun.Aleksandro Balčiausko anūką Kęstutį Daugirdą, kai šis studijavo reformatų teologiją Frankfurto universitete. Frankfurto parapijos atstovas dėkojo biržiečiams už kun.F.Barnelį, o biržiečiai – frankfurtiečiams už globą, paramą ir išmokslinimą jaunojo Biržų teologo. Diak.K.Daugirdas vedė pamaldas, sakė turiningą pamokslą iš pradėto pamokslų ciklo, pakrikštijo mergaitę. Pamaldos buvo šventinės – giedojo Biržų parapijos choras, vad. vargonininko Eugenijaus Praniausko.

Liepos 30 - rugpjūčio 6 d.d. Švobiškyje vyko reformatų jaunimo stovykla.

Rugpjūčio 10 -13 d.d. Būtingėje vyko 20-oji jubiliejinė liuteroniško jaunimo stovykla. Kaip ir kasmet, joje dalyvavo ir jaunieji reformatai iš įvairių Lietuvos parapijų.

Rugpjūčio 13 d. Vilniaus ev.reformatų bažnyčioje pamaldas dar vedė lektorius Tomas Šernas; rugpjūčio 10 d. sugrįžęs iš Amerikos kun. Algimantas Kvedaravičius tik stebėjo pamaldas.

Rugpjūčio 13 d. Biržų miesto reformatai išrinko parapijos seniūnus ir pavaduotojus, kurie sudarys parapijos tarybą. Kandidatai į seniūnus kuri laiką buvo mokomi bažnytinės tvarkos, konfesijos ypatumų.

Rugpjūčio 19 d. /šeštadienį/ Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje iškilmingose pamaldose buvo sutuokti Kėdainių kunigas Rimas Mikalauskas ir jo išrinktoji Renata Barkovska.

Rugpjūčio 20 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje pamaldas vedė kun. Algimantas Kvedaravičius, dalyvavo svečiai iš Švedijos reformuotos bažnyčios: 3 kunigai ir 3 pasaulietės. Pamokslą sakė kun.A.Kvedaravičius ir vienas iš svečių kunigų. Švedijos reformuota bažnyčia, kaip ir Lietuvos, priklauso Pasaulinei reformuotų bažnyčių sąjungai /WARC/. Vienas iš apsilankiusios pas mus delegacijos narių yra WARC tarybos narys. Svečiai pas mus atvyko iš Kauno, be to, jie jau lankėsi Biržuose, užmezgė glaudesnius ryšius su mūsų Bažnyčia, domėjosi jos padėtimi.

Rugpjūčio 27 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje pamaldas vedė kun. Algimantas Kvedaravičius.

Prie Vilniaus reformatų bažnyčios vėl veikia *protestantiškos literatūros knygynėlis*, vadovaujamas sugrįžusios iš Australijos reemigrantės Vidos Jurkovič - Kasakaitytės. Ten taip pat prekiaujama ir *muzikos įrašais: audio ir CD.*

Lietuvos reformatų kunigų telefonai: senjoras kun.Petras Čepas gyv. Medeikiuose tel. 8-220-58577, kun.Algimantas Kvedaravičius gyv. Vilniuje tel. 450656 ir mob. 8-298-05410, kun Rimas Mikalauskas gyv. Kėdainiuose tel. 8-257-60343 ir mob. 8-289-21339, diak. Kęstutis Daugirdas Kaune tel.8-27- 723838, Biržuose tel.8-220-31609 ir mob. 8-286-67007

Primename seniūnų telefonus: Dalija Gudliauskienė 429118, Donata Indriūnaitė 342824, Angelina Kamčiatnienė 733757, Alfredas Naktinis 470718, Irena Petrylienė 414646, Danutė Pranulienė 444272, Birutė Šernaitė 617690